

Magyar Agrár-és Élettudományi Egyetem

Állategészségügyi helyzet, prevenció az állattenyésztő telepeken

Gura Krisztina

Mezőgazdasági mérnöki szak, alapképzési szint, nappali tagozat

Növénytermesztési Tudományok Intézet

Belső témavezető: Dr. Herczeg Béla főiskolai tanár Vidék-és területfejlesztési Tanszék

A világon folyó állattenyésztés, ezen belül pedig a sertésenyésztés kiemelkedően fontos helyet foglal el a népelemezésben. A serteshús az emberi táplálkozásban elengedhetetlen magas fehérjetartalma miatt. Ezen állatokat elsősorban húruk és zsírjuk miatt veszik hízlalásba. A világon különböző szokások alakultak ki a sertésstartásban, amely a tartástechnológiában és takarmányozásban mutatkoznak meg. A legnagyobb sertésállomány létszámmal Ázsia rendelkezik, ezt követi Európa, Észak Amerika, Afrika, Dél Amerika és Ausztrália. Elmondható, hogy az állomány létszámok a világon csökkenő tendenciát mutatnak.

A magyar sertésenyésztés csúcspontja a rendszerváltás előtt, az 1980-as évek derekán volt. Ezt követően fokozatosan csökken a sertések egyedszáma az országban. Ez a lefelé irányuló folyamat napjainkban is megfigyelhető. A sertésenyésztés számos nehézséggel néz szembe, mint például az egyre növekvő takarmány, gyógyszer, valamint energia árak.

A megfelelő állategészségügy és higiénia elengedhetetlen a sertésenyésztésben, ezért fontos szerepet tölt be az ágazat mindennapjaiban. Ezenkívül a prevenció kulcsfontosságú lépés, hogy semminemű betegség, fertőzés ne üthesse fel a fejét az állományban. Az egészséges sertések mutatói két csoportba sorolhatóak, amelyek a hízókra és amelyek a tenyészállatokra vonatkoznak. A betegségek is több egységre oszthatóak. Vannak melyek fertőzőek, és amelyek nem. Károsító szervezet alapján is csoportosíthatóak, fertőzhet baktérium, vírus vagy parazita. A betegségek kiválthatnak endémiát vagy pandémiát. Dolgozatomban említésre kerülő legsúlyosabb sertésbetegségek közé tartozik az afrikai sertéspestis (ASP), sertés reprodukciós zavarokkal és légzőszervi tünetekkel járó megbetegedése (PRRS), malac sztreptokokkozis és a sertéspestis. Az afrikai sertéspestis pandémiát okozó betegség, mely elsősorban vaddisznók által terjed. Tünetei közé tartozik a magas láz, étvágycsökkenés, hányás, hasmenés, nehézlégzés, köhögés, a bőr elváltozása, a bőrön vörös foltok keletkeznek, hirtelen elhullás. Megelőzése rendkívül fontos, és számos oktatás szól ennek fontosságáról. A fertőzőség kialakulásának csökkentése érdekében a telephelyeket kerítéssel körbe kell keríteni, valamint a szigorú állategészségügyi és higiéniai előírásokat betartani. A PRRS egy komplex vírusos megbetegedés, melynek tünete a visszaivarzás, vetelés, gyenge életképességű malacok világra hozása. Légzőszervi tünetei köhögésben, nehézlégzésben és orrfolyásban nyilvánulnak meg. A malac sztreptokokkozisnak három formáját különítjük el egymástól, a vérfertőzéses, agyvelőgyulladásos, ízületgyulladásos és a bőrgyulladásos formát. Minden típusnak specifikus tünetei vannak. A sertéspestis hasonló az afrikai változathoz, viszont nincs jellemző tünetegyüttese. Jelentkezhet láz, pontszerűen vérzések és bizonytalan mozgáskoordináció, visszaivarzás, vetelés, gyenge életképességű malacok megjelenésében. Magzati korban a

fertőzött koca által bejut a malacok szervezetébe, ezáltal születésüktől kezdődően fertőzőek. Az említett betegségek mindegyikére igaz, hogy elsődleges megelőzési módjuk a megfelelő állategészségügyi és higiéniai szabályok következetes és pontos betartása.

Egy sertéstelepen rendkívül sok állategészségügyi előírást kell betartani, ez a dolgozatom alapkövéül szolgáló telephelyen sincs másképp. A telepi higiénia betartása a szakdolgozók és vezetők részéről kötelező, és szigorú szabályokhoz kötött. A telepre történő belépésnek szigorú szabályai vannak, melyek a fekete, fehér zónák megfelelő használata, befürdés, hajmosás, munkaruha viselése, kéz- és lábfertőtlenítés. A fehér zónában minden istállóba lépéskor kötelező fertőtlenítőszer használata, erre kijelölt blokkok kerültek kialakításra. Az épületeket a telepi körforgásnak megfelelően kell kimosni és fertőtleníteni. Az állategészségügyi prevenció másik ága pedig a betegségek megelőzésére szolgáló készítmények, vakcinák alkalmazása. A malacokra és kocákra eltérő kezelési protokollok vonatkoznak.

Kutatásomat egy sertéstelepen végeztem. Két részre osztottam 120 egyed, tehát 60 darab tartozott a kísérleti, és 60 darab kontroll csoporthoz. A vizsgálat során a fialást követő hüvelykifolyások kialakulásának valószínűségét figyeltem. A kísérleti csoportnál a fialás napján, és az azt követő két napon át Exapar 16 gyógynövényt tartalmazó készítményt használtam, amely természetes úton elősegíti a méh megfelelő tisztulását. A kontroll alancsoporthoz tartozó kocákat nem kezeltem kezdetben semmivel, viszont amikor kialakult a hüvelykifolyás mindkét szegmensben antibiotikummal kezelést alkalmaztam. Az eredményeket tekintve elmondható, hogy az Exapar teljesítette az elvárásokat, mivel számottevően kevesebb egyed kellett antibiotikummal kezelni hüvelykifolyás miatt. A kezelni való egyedeken kívül dokumentáltam a nevelt malacokat is. Az utónevelőre kerülésükkor vizsgálati egységként külön-külön több szempont alapján bírálásra kerültek a malacok. Minden pontban a kísérleti csoport malacai jeleskedtek, mind a napi testtömeg gyarapodásban, mind az átlag, -és összes súlyban is. Létszámot tekintve a kontroll egységben több malac került leválasztásra, viszont a kísérleti csoport malacainak összes súlya kiemelkedően magasabb volt. További pozitívumként említhető meg, hogy az antibiotikum felhasználás jelentős mértékben csökkenthető. Gazdasági oldalról megközelítve pedig az Exapar készítmény jóval kedvezőbb áron szerezhető be, mint a kísérletben alkalmazott antibiotikum.

Mindezt összefoglalva elmondható, hogy az Exapar természetes eredetű készítmény megfelelő pozitív hatással rendelkezik, és megéri kezelni ezzel az egyedeket prevenció céljával. A telepen folyó szigorú állategészségügyi és higiéniai előírásoknak köszönhetően nagyban csökkenthető a különböző súlyos, sertésekre kifejezetten veszélyes kórokozók elterjedésének kockázata.

